

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Tdo/11/2015
Identifikačné číslo spisu:	7207010307
Dátum vydania rozhodnutia:	09.04.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Juraj Kliment
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:7207010307.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z jeho predsedu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Milana Karabína a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci obvineného J. C. pre trestný čin neodvedenia dane a poistného podľa § 148a ods. 1, ods. 3 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 a iné prerokoval na neverejnom zasadnutí 9. apríla 2015 v Bratislave dovolanie obvineného J. C., zastúpeného obhajcom JUDr. Miroslavom Věrebom, proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 21. februára 2013 sp. zn. 7 To 53/2011, a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného J. C. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Košice II z 22. februára 2011 sp. zn. 3 T 31/2007 bol obvinený J. C. uznaný za vinného v bode 1/ rozsudku z trestného činu neodvedenia dane a poistného podľa § 148a ods. 1, ods. 3 Tr. zák. v znení účinnom do 1. januára 2006 (ďalej len Tr. zák.) na skutkovom základe, že

1/ J. C. ako konateľ spol. H. Q., s.r.o., ul. L. č. XX, Košice, IČO: XXXXXXXXX, podal dňa 27. októbra 2003 na Daňový úrad Košice IV., Južná tr. č. 8, Košice, daňové priznanie k dani z pridanej hodnoty, v ktorom si za obdobie 3. štvrtroku 2003 neoprávnene uplatnil nárok na vrátenie dane z pridanej hodnoty vo výške 3.172.249,-Sk, a to na základe faktúr č. 20030816 zo dňa 28.08.2003 a č. 200308818 zo dňa 28.08.2003, vystavených spol. L. K. v.o.s. E. XXX, týkajúcich sa fiktívneho predaja automatickej linky BOERE 90 s príslušenstvom a transformátora 51KVA s príslušenstvom, ktoré pre J. C. zabezpečil Ing. P. B., pričom takto uplatnený nadmerný odpočet bol v celom rozsahu uznaný, čím pre Slovenskú republiku v zastúpení Daňovým úradom Košice IV. spôsobili škodu vo výške 3.172.949,- Sk (105.322,61 eur).

Za to bol odsúdený podľa § 148a ods. 3 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 s použitím § 35 ods. 1, ods. 3 Tr. zák. na súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 5 a pol (päť a pol) roka. Na výkon uloženého trestu bol zaradený podľa § 39a ods. 2 písm. a/ Tr. zák. do I. (prvej) nápravnovúchovnej skupiny.

Súčasne súd zrušil trestný rozkaz Okresného súdu Košice I sp. zn. 3 T 116/2006 z 29. marca 2007 vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu a rozsudok Okresného súdu Košice II z 29. júna 2009 sp. zn. 4 T 76/2008 vo výroku o upustení od uloženia súhrnného trestu, vzhľadom na trest uložený mu rozsudkom Okresného súdu Košice I sp. zn. 3 T 116/2006. Zrušené boli aj ďalšie rozhodnutia obsahovo na tieto výroky nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Proti tomuto rozsudku ihneď po jeho vyhlásení zahlásil obvinený odvolanie do výroku o vine i do trestu do zápisnice o hlavnom pojednávaní (č.l. 841). Včas podané odvolanie odôvodnil osobitným podaním z 24. mája 2011 (č.l. 876 - 887). V dôvodoch odvolania sa venoval hodnoteniu svedeckých výpovedí, namietal, že v konaní neboli vypočutí všetci svedkovia, ktorých výsluch požadoval, nebolo vykonané grafologické dokazovanie, ktoré by preukázalo jeho nevinu. Záver súdu o neexistencii automatickej linky na spracovanie dreva a transformátora s príslušenstvom je len ničím nepodložená úvaha súdu. Napokon poukázal, že obhajca, ktorý ho na hlavnom pojednávaní obhajoval, nerešpektoval jeho pokyny a uviedol ho do omylu. Záverom svojho odvolania navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na nové konanie a rozhodnutie.

V zákonom stanovenej lehote podal v neprospech obvineného aj prokurátor, ktorý v jeho dôvodoch (č.l. 869 - 870) vytýkal súdu prvého stupňa, že pri treste u obvineného neaplikoval tzv. „asperačnú zásadu“. Domáhal sa prísnejšieho trestu vo výmere najmenej 8 rokov a šesť mesiacov so zaradením do I. nápravnovýchovej skupiny.

Na základe včas podaných odvolaní vo veci rozhodoval Krajský súd v Košiciach, ktorý na verejnom zasadnutí rozsudkom z 21. februára 2013 sp. zn. 7 To 53/2011 podľa § 321 ods. 1 písm. d/, e/, ods. 3 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok u obvineného J. C. vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu. Podľa § 322 ods. 3 Tr. por. sám vo veci rozhodol a podľa § 148a ods. 3 Tr. zák. uložil obvinenému trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov, na výkon ktorého zaradil obvineného podľa § 39a ods. 2 písm. a/ Tr. zák. do I. (prvej) nápravnovýchovej skupiny.

Rozsudok súdu prvého stupňa nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňom 21. februára 2013, kedy vo veci rozhodol krajský súd, odpis rozhodnutia obvinený prevzal 5. júna 2013, pričom uložený trest odňatia slobody od 2. mája 2013 vykonáva v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Dubnica nad Váhom.

Okresný súd Košice II dňa 25. februára 2015 predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky dovolanie obvineného J. C., ktoré podal prostredníctvom ustanoveného obhajcu JUDr. Miroslava Vereba. Dovolanie bolo podané na súde prvého stupňa 21. januára 2015 z dôvodov § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., pretože v konaní bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu.

V dôvodoch svojho mimoriadneho opravného prostriedku (č.l. 1185 - 1189) obvinený namietal, že súdy sa dostatočne nevysporiadali s okolnosťami týkajúcimi sa hodnovernosti výpovede svedka F. K., a to vykonaním ďalších dôkazov, ktoré uviedol vo svojom odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa (č.l. 876 -887) a na vykonaní ktorých dôkazov trvá. Porušenie práva na obhajobu vidí aj v tom, že súd napriek nepreukázanému skutkovému stavu bez dôvodných pochybností, neakceptoval návrhy obhajoby na vykonanie znaleckého dokazovania na overenie pravosti podpisu kľúčového svedka M. K. na zápisnici z miestneho zisťovania z 18.11.2004, v ktorej sa preukazovala existencia automatickej linky s príslušenstvom.

V ďalšej časti svojho dovolania namietal porušenie práva na obhajobu tým, že odvolací súd rozhodol 21. februára 2013 bez jeho prítomnosti, hoci sa s predstihom ospravedlnil. Ospravedlnenie síce došlo na krajský súd nasledujúci deň po vykonaní verejného zasadnutia, avšak on ho podával na pošte v predstihu. Bez ohľadu na dátum doručenia jeho ospravedlnenia, bolo súdu známe, že od 28. februára 2012 bol nepretržite až do nástupu výkonu trestu práceneschopný. Záverom svojho dovolania navrhol, aby dovolací súd vyslovil rozsudkom podľa § 386 ods. 1 Tr. por. porušenie zákona napadnutým rozsudkom krajského súdu v ustanoveniach § 319 Tr. por. a v konaní mu predchádzajúcim, v jeho

neprospech. Napadnutý rozsudok žiadal zrušiť, zrušiť požadoval aj rozsudok okresného súdu, a vec prikázať okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol. Zároveň podľa § 380 ods. 4 Tr. por. navrhol prerušiť výkon trestu odňatia slobody až do právoplatného rozhodnutia veci.

Predsedníčka senátu súdu prvého stupňa v súlade s ustanovením § 376 Tr. por. doručila rovnopis dovolania ostatným stranám, ktoré by mohli byť rozhodnutím o dovolaní priamo dotknuté, s upozornením, že sa môžu v lehote, ktorú im určila, k dovolaniu obvineného vyjadriť. Uvedenú možnosť využil iba obvinený Ing. P. B., ktorý vo svojom vyjadrení z 10. februára 2015 (č.l. 1193) uviedol, že súhlasí s obsahom dovolania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 2 písm. h/ Tr. por.), podané bolo oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.). Dovolanie bolo podané po vyčerpaní riadneho opravného prostriedku (§ 372 Tr. por.), prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.). Zároveň však zistil, že dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach opakovane zdôrazňuje, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných pochybení súdov a predstavuje výnimočné prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných súdnych rozhodnutí, ktorá zásada je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Táto výnimočnosť je vyjadrená práve obmedzenými možnosťami pre podanie dovolania, aby sa širokým uplatňovaním tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštancia.

Dovolanie možno preto podať iba z dôvodov taxatívne uvedených v ustanovení § 371 Tr. por., pričom dôvod dovolania sa musí v dovolaní vždy uviesť (§ 374 ods. 1 Tr. por.). Dovolací súd je viazaný uplatnenými dôvodmi dovolania a ich odôvodnením (§ 385 ods. 1 Tr. por.) a nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy.

Obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takého dovolacieho dôvodu podľa § 371 Tr. por. V opačnom prípade, ak podané dovolanie iba formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pritom v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu, ide o dovolanie, ktoré je potrebné podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietnuť.

Obvinený J. C. ako už bolo vyššie uvedené opieral podané dovolanie o ustanovenie § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., podľa ktorého dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Konštantná judikatúra dovolacieho súdu právo na obhajobu v zmysle citovaného dovolacieho dôvodu chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Právo na obhajobu garantované čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd ako aj čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky nachádza svoj odraz v celom rade ustanovení Trestného poriadku upravujúcich jednotlivé čiastkové práva obvineného v rôznych štádiách trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. Z dikcie citovaného ustanovenia je totiž jednoznačne zrejmé, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilým dovolacím dôvodom. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky potom o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä v

pripade, keď obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby.

V posudzovanej veci bolo vznesené obvinenie uznesením vyšetrovateľa Krajského riaditeľstva PZ ÚJKP v Košiciach z 13. februára 2006 č. ČVS: KRP-66/OEK-KE-2005 podľa § 206 ods. 1 Tr. por. pre trestný čin neodvedenia dane a poistného podľa § 184a ods. 1, ods. 3 Tr. zák. a za pomoc k trestnému činu neodvedenia dane a poistného podľa § 10 ods. 1 písm. c/ k § 148a ods. 1, ods. 4 Tr. zák. účinného do 31.12.2005, ktoré uznesenie obvinený prevzal 17. februára 2006. Vzhľadom na trestnú sadzbu (trest odňatia slobody od 5 do 12 rokov u najprísnejšieho z nich) nešlo o prípad povinnej obhajoby (§ 37 Tr. por.), pričom obvinený si zvolil obhajcu na plnú moc až v priebehu prípravného konania dňa 29. januára 2008 (č.l. 551). Obvineným zvolený obhajca sa od uvedeného dňa zúčastňoval úkonov v prípravnom konaní, ako aj úkonov na hlavných pojednávaniach až do 20. januára 2011, kedy obhajca obvineného súdu oznámil, že obvinenému vypovedal plnú moc. Obvinený si potom aj napriek výzve predsedníčky senátu nového obhajcu nezvolil. Následne až do vyhlásenia napadnutého rozsudku sa obhajoval sám. Pokiaľ teda mal obhajcu, tento mal možnosť počas prípravného konania i v priebehu hlavných pojednávaní kvalifikovane navrhovať, predkladať a zadovážovať dôkazy slúžiace na obhajobu obvineného. V tomto smere dovolací súd žiadne pochybenia zo strany súdov nižšieho stupňa nezistil. Napokon ani samotný obvinený v mimoriadnom opravnom prostriedku pochybenia tohto charakteru neuviedol.

V rámci uplatneného dovolacieho dôvodu obvinený argumentoval tým, že v konaní bolo porušené jeho právo na spravodlivý proces, pretože súd neakceptoval jeho návrhy na doplnenie dokazovania. V tejto súvislosti dovolací súd pripomína, že za porušenie práva na obhajobu v zmysle tohto ustanovenia nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinností podľa § 2 ods. 10, ods. 12 Tr. por. Podľa zistenia dovolacieho súdu postupovali pri hodnotení vykonaných dôkazov oba nižšie súdy v súlade s vyššie uvedenými ustanoveniami. Pokiaľ toto hodnotenie dôkazov a z neho vyplývajúce závery nezodpovedajú predstavám obvineného, tak to ešte neznamená, že došlo k zásadnému porušeniu práva na obhajobu. Rovnako porušením práva na obhajobu nie je skutočnosť, že súdy nevykonali dôkazy, ktorých vykonania sa domáhal obvinený. Pod spravodlivým súdnym procesom (fair trial) aj v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva v žiadnom prípade nemožno chápať právo účastníka súdneho konania na preskúmanie toho, akým spôsobom súd hodnotil právne a faktické okolnosti konkrétneho prípadu.

Obvinený porušenie práva na obhajobu videl aj v tom, že odvolací súd vykonal verejné zasadnutie o jeho opravnom prostriedku v jeho neprítomnosti, hoci svoju neúčasť súdu riadne ospravedlnil a súdu bol známy jeho zdravotný stav.

Dovolací súd v tejto súvislosti považuje za potrebné uviesť, že obsahom práva na obhajobu v rámci spravodlivého procesu je aj možnosť obvineného vznášať osobne námietky proti rozsudku súdu prvého stupňa na odvolacom súde. Odňatie tejto možnosti vykonaním verejného zasadnutia bez prítomnosti obvineného, hoci neboli splnené zákonné podmienky pre takýto postup však možno úspešne namietat iba prostredníctvom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por., ktoré má vo vzťahu k § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. povahu špeciálneho ustanovenia.

Podľa § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak hlavné pojednávanie alebo verejné zasadnutie bolo vykonané v neprítomnosti obvineného, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky.

Uvedený dovolací dôvod predpokladá, že v rozpore so zákonom bolo v posudzovanom prípade vykonané verejné zasadnutie o odvolaní obvineného bez jeho prítomnosti, hoci prítomnosť na tomto zasadnutí mala byť obvinenému umožnená alebo zabezpečená. Treba však pripomenúť, že osobná prítomnosť obvineného v odvolacom konaní nie je taká dôležitá, ako jeho prítomnosť na hlavnom pojednávaní.

Trestný poriadok právo prítomnosti na verejnom zasadnutí bližšie upravuje v § 293, resp. v § 326 Tr.

por. o konaní na odvolacom súde. Ustanovenie § 292 ods. 1 Tr. por. o príprave verejného zasadnutia výslovne neupravuje otázku prítomnosti obvineného na ňom. Nutnosť jeho účasti treba posudzovať podľa toho, či súd obvineného v zmysle § 292 ods. 1 Tr. por. na verejné zasadnutie predvolal alebo obvineného o termíne verejného zasadnutia iba upovedomil. Predvolanie obvineného prichádza do úvahy iba v prípadoch, keď jeho osobnú účasť považuje odvolací súd za nevyhnutnú.

Zo spisového materiálu vyplýva, že spisový materiál došiel na odvolací súd 13. júna 2011, pričom predseda senátu stanovil prvý termín verejného zasadnutia na deň 15. decembra 2011. Odvolaciemu súdu bolo dňa 8. decembra 2011 doručené ospravedlnenie obhajcu obv. Ing. V. Q., a preto predseda senátu úpravou zmenil termín verejného zasadnutia na deň 19. januára 2012. Následne bol termín verejného zasadnutia viackrát zrušený z rôznych dôvodov, medziiným aj pre opakované ospravedlnenia obvineného zo zdravotných dôvodov a jeho žiadosti o odročenie, ku ktorým doložil aj lekárske správy o svojom zdravotnom stave. Úpravou z 22. januára 2013 nariadil predseda senátu ostatný termín verejného zasadnutia na 21. februára 2013, o ktorom termíne boli všetci obvinení vyrozumení. Pred určením termínu si predseda senátu vyžiadal lekárske správy od ošetrojúcich lekárov obvineného, z ktorých zistil, že po prepustení z hospitalizácie dňa 26. novembra 2012 bol jeho stav kompenzovaný. Podľa vyjadrenia lekárov jeho zdravotný stav neobmedzoval obvineného v účasti na verejnom zasadnutí. Na základe toho predseda senátu spolu s vyrozmiením o termíne verejného zasadnutia upozornil obvineného, že prípadné jeho ďalšie žiadosti o odročenie verejného zasadnutia zo zdravotných dôvodov nebude akceptovať. Napriek tomu sa obvinený na verejné zasadnutie nedostavil, hoci bol riadne upovedomený a svoju neúčasť ani riadne a včas neospravedlnil. Pokiaľ teda odvolací súd rozhodol o jeho odvolaní bez jeho prítomnosti, nemožno z toho vyvodzovať porušenie ustanovení o prítomnosti obvineného na verejnom zasadnutí.

Konanie verejného zasadnutia pred odvolacím súdom bez prítomnosti obvineného, ku ktorému došlo až po vyhlásení príslušného uznesenia senátu, nebolo zásahom do práva obvineného na prerokovanie veci v jeho prítomnosti, aby tak mohol byť naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por. Postup odvolacieho súdu je plne akceptovateľný, pretože k nemu došlo až potom, keď sa obvinený na verejné zasadnutie neustanovil, hoci bol o termíne včas a riadne vyrozumiený. Z celého jeho konania v predmetnej veci možno vyvodit' záver, že sa odmietal zúčastniť verejného zasadnutia, ako to napokon konštatoval súd druhého stupňa v dôvodoch napadnutého rozhodnutia.

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že dovolaním napadnuté rozhodnutie netrpí namietanými chybami, obvinený len zopakoval námietky uplatnené už v konaní pred súdom druhého stupňa, s ktorými sa tento súd náležite vysporiadal, neboli teda splnené zákonné podmienky dovolania podľa § 371 Tr. por., preto Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí dovolanie obvineného J. C. odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.